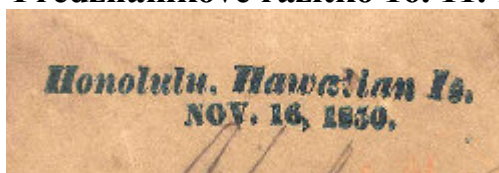

Známková země HAVAJ a její tzv. „Misionářské známky“

Tato země je zajímavá už jen svojí exotikou, vzdáleností a také tím, že již před více než 100 lety ukončila svojí vlastní známkovou emisní činnost.

Předznámkové razítko 16. 11. 1850

První známky byly vtištěné v roce 1851 a vydávání ukončeno v roce 1899. Poté zde začaly platit známky USA.

Řekněme si tedy něco o začátcích poštovních známek Havaje.

První známky byly vydány 1. 11. 1851 v nominálech 2, 5 a 13 centů.

U jejich zrodu stojí Henry Whitney, tehdejší poštmistr a tiskař v hlavním městě Havaje Honolulu. Zajímavé je, že tyto známky používali hlavně tehdejší misionáři, kteří se snažili místní obyvatelstvo obrátit na křesťanskou víru a od nich získali název tzv. „Misionářské“. Další zajímavostí určitě bylo, že od každého nominálu těchto primitivních tisků se zachovaly 2 typy známek.

Henry Whitney

Poštovné bylo 2 centy pro noviny, 5 centů za dopisy do půl unce a neobvyklý nominál 13 centů tvořil součet poštovního 5 centů-havajské poštovné+6 centů-USA poštovné a 2 centy za dopravu lodí.

Tyto známky jsou na velmi křehkém papíře. Traduje se příběh, že jeden sběratel chtěl známku zbavit zbytku nalepeného papíru a když ji vykoupal ve vodě, tak se rozpadla na několik kousků.

Vyobrazení první emise známek

Mi.1-I.typ

Mi.1-II.typ

Mi.2-I.typ

Mi.2 -II.typ

Mi.3-I.typ

MI.3-II.typ

Myslím si, že rozdíly na známkách jsou tak zřejmé, že ani není třeba popisovat rozdílné znaky uvedených typů. Hlavním rozlišovacím znakem je poloha písmene P (Postage) pod H (Hawaiian).

Určitě bude stát za zmínku počet dochovaných známek a obálek. Znovu musíme zdůraznit, že ve všech případech se jedná o světové rarity.

2 centová – Mi. Č.1 – 1 známka nepoužitá, 13 použitých, 1 známka na dopise

5 centová – Mi. Č. 2- 12 nepoužitých, 40 použitých, 10 na dopise

13 centová – Mi. č.3 – 7 nepoužitých, 51 použitých, 13 na dopise

Tyto známky byly vydané jako místní- lokální (pošta Honolulu a Lahaina), pro poštu do zahraničí se lepily známky USA. (nominál 13 centů tím trochu pozbývá smyslu).

V roce 1852 byla vydaná ještě další známka v nominálu 13 centů a nápisem H.I.+U.S. Postage. Tyto známky se již používaly pro mezinárodní poštu bez dofrankování známkami USA.

Mi.4- I.typ

Mi.4 – II.typ

Zachovalo se 8 známek nepoužitých, 34 použitých a 9 na dopise.

Když sečteme všechna vydání a nominály, vychází nám dochovaných 200 známek včetně těch na dopisech.

Nejzajímavější z nich je pouze jedna dochovaná známka s nominálem 2 centy. K této známce se vztahují různé legendy, nejznámější je pověst, že kvůli ní byla koncem 19. století spáchaná vražda. Tuto známku měl údajně v držení Gaston Leroux a jeho známý Hector Giroux po této známce toužil tak, že jej zavraždil a známku mu ukradl.

Protože se nic jiného neztratilo a policie nemohla přijít na motiv vraždy, napadlo jednoho inspektora pátrat mezi filatelisty, zda za vraždou není sběratelská vášeň. Zde později našel vraha a tato vášeň ho prý přivedla na šibenici.

Tato nepravdivá pověst tuto známku tak provázela, že když došlo 27.5.1963 u firmy H.R. Harmer k aukci Burrusovy sbírky, bylo u známky výslovně uvedeno, že pochází se sbírky Gastona Leroux, který ji získal někdy v 19.století, o němž se nesprávně uvádí, že měl být zavražděn Hectorem Girouxem, který chtěl tuto známku do své sbírky.

Dvoucentová nepoužitá Havaj byla tehdy vydražena za 41.000USD, což znamenalo světový rekord.

Když to srovnáme s dnešními cenami největších rarit pohybujících se v milionech USD, znovu si uvědomíme, jak výhodné jsou investice do těchto rarit.

V této aukci se prodávalo snad největší množství tzv. misionářských známek současně. Musíme si uvědomit, že Maurice Burrus je uváděn jako světový

filatelista číslo 3 a specialista na tyto známky. Nezpochybnitelná světová jednička je hrabě Ferrari, jako dvojka bývá uvedený majitel 1 centové Britské Guayany Artur Hind a jako trojka právě Maurice Burrus.

Tyto známky se občas objevují na světových aukcích, nyní jsem obdržel 87. aukční katalog Pascala a Bernarda Behra, u nichž se draží nepoužitá 5 centová známka Havaj – typ II pod losem č. 6174. Je zde poznámka-15 dochovaných kusů, což znamená rozpor v údajích, které jsem převzal z literatury. Aukce má proběhnout v dubnu 2009 na adrese Drouot 18 v Paříži, přesně v místě, kde se v roce 1922 dražila již uvedená Britská Guayana z Ferrariho sbírky. Cena je zde uvedena nabídkou, což se často uvádí u největších rarit. Aukce je doslova nabita velkými raritami jako červenou známkou Scinde, Britskou Guayanou 1856 – 4 centy, poštmistrovská USA - Millbury, několik Modrých Mauritiů druhé emise, ale to nepřísluší tomuto článku. Uvádím to jen proto, že všechny tyto známky skutečně mezi největší světové rarity právem patří. Skutečně plnily poštovní činnost a není zde ani náznak spekulace jako u mnoha rarit uměle vyrobených na zakázku filatelistických funkcionářů a spekulantů.

Pro zajímavost uvedu vyobrazení dalších dochovaných známek

Na uvedených příkladech je vidět, že se používala němá razítka v barvě černé a denní v barvě červené

Na dalších vyobrazeních si ukážeme jak vypadala tehdy používaná poštovní razítka

němé razítko v barvě černé
7 linek, průměr 20mm
použití 1852-1854

použití kolem r. 1850
8 linek, průměr 21mm
červená barva 1853-1855

použití 1853-1855
na 13 centových
známkách

únor 1852–I.typ květen 1852–I.typ srpen 1853–I.typ listopad 1855–II. typ

Určitě je velmi zajímavá kombinovaná frankatura dopisu 2 a 5 centové známky se známkami USA prodané v Siegelově aukci

Obálka s 13 centovou známkou odeslaná do San Franciska - USA

Ještě si uvedeme několik příkladů následujících emisí

1859-Mi.7

1859-Mi.8

1865-Mi.15

1861 – Mi.11

Všechny uvedené emise známek jsou pouze stříhané na různých druzích papíru bez průsvitky.

První zoubkovaná známka byla vydaná v roce 1864 v hodnotě 2centů – zoubkování 12. Toto zoubkování se užívalo až do r. 1899 do zániku samostatné emisní činnosti Havajských ostrovů.

Obálka ze 16.2.1868

Jelikož se jedná o velmi drahé známky, tak musíme brát jako naprostou samozřejmost padělání těchto známek. Na několika ukázkách můžete sami posoudit kvalitu uvedených padělků.

P A D Ě L K Y

Co se týká historie Havaje, tak tato země byla královstvím od konce 18. století.

Havajské známky by nám vypověděly některé podrobnosti o jednotlivých havajských vládciích. Budeme však konstatovat, že v roce 1894 byla královna svržena. Vytvořila se republikánská vláda, jež roku 1898 požádala Spojené státy o anexi a zanedlouho poté Havaj zaniká jako samostatná známková země. Od roku 1900 zde nastoupily známky USA (v letech 1900 – 1959 byla Havaj teritoriem USA a potom se stala 50. spolkovým státem Unie).

Jaromír Petřík
14. 3. 2009